

MOŽGANI – NAJPAMETNEJŠI STROJ NA SVETU

Možgani so organ, ki leži znotraj glave. Omogočajo nam, da lahko dihamo, jemo, govorimo, mislimo, se odločamo, spremljamo svet okoli sebe in se v njem gibljemo.

Zakaj potrebujemo možgane?

Naša čutila (oči, ušesa, nos ...) možganom pošiljajo informacije: ko opazujemo ptice, poslušamo glasbo, okušamo torto, občutimo mehkobo zajčje dlake ali bolečino, če se opečemo z ognjem ... **Vse te informacije možgani zberejo, se odločijo, kaj narediti, in navodila pošljejo mišicam.**

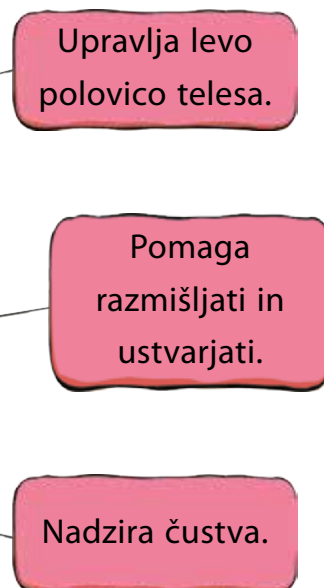
Kot veliko zrno kave

Po obliki so možgani podobni velikemu zrnu kave, saj jih sestavljata dve možganski polobli, ki se med seboj *pogovarjata*. Leva možganska polobla je pomembna za govor in logično razmišljanje, desna pa za umetnost in domišljijo.

Leva polovica:

Desna polovica:

RAZMISLI IN POVEŽI.

ČE SE ZBODEM S KAKTUSOM,

KO GOVORIM,

ČE MI KDO VRŽE ŽOGO,

KO RIŠEM,

KADAR SE UDARIM,

UPORABLJAM LEVO POLOVICO MOŽGANOV.

JO POSKUŠAM UJETI.

ME ZABOLI.

HITRO UMAKNEM PRST.

UPORABLJAM DESNO POLOVICO MOŽGANOV.

Kaj delajo možgani ponoči?

Spanec je nadvse pomemben za zdravje možganov. Tudi ko spimo, so naši **možgani zelo dejavni**, čeprav v spanju delujejo drugače kot v budnosti. Da so naši možgani dejavni tudi ponoči, vemo tudi zato, ker se včasih spomnimo sanj, ki jih možgani spletejo med spanjem.

Kako lahko postanemo pametnejši?

V možganih nove živčne celice nastajajo vse življenje, zato se naši možgani lahko neprestano učijo. To lahko spodbudimo tako, da dovolj spimo, se veliko gibamo, zdravo jemo, se igramo in poskrbimo, da se nam dogajajo lepe stvari. Še posebej veliko se naši možgani naučijo, kadar **rišemo, beremo, pišemo, igramo različna glasbila, se učimo jezikov, matematike in se družimo s prijatelji.**

Zakaj moramo paziti na glavo?

Čeprav so možgani varno spravljene znotraj lobanje, si jih lahko ob **močnih udarcih ali padcih poškodujemo**. Zato je vedno modro nositi čelado, kadar se vozimo s skirojem ali kolesom. Ampak pozor: čelada pomaga samo pametnim, ker jo samo pametni nosijo!

Lenoba škodi možganom

Možgani so radi družabni in zaposleni z najrazličnejšimi aktivnostmi.

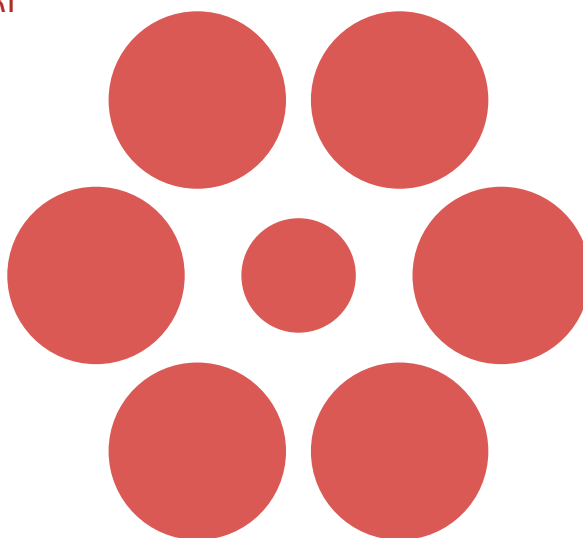
Če pa jih preveč polenimo z gledanjem elektronskih naprav, to lahko škodi tako možganom kot tudi preostalemu telesu.

KAJ NAJRAJE POČNEŠ? Z ENIM POBARVANIM SONČKOM OZNAČI AKTIVNOSTI, KI JIH Z LAHKOTO POGREŠAŠ, Z DVEMA TISTE, KI JIH IMAŠ RAD/A, IN S TREMI TISTE, KI SO TI NAJLJUBŠE!

Nas možgani lahko prelisičijo?

PAZLJIVO SI OGLEJ SLIKO IN POVEJ, KATERI OD OBEH OSREDNJIH KROGOV JE VEČJI.

Če si izbral/a desnega, se motiš! Če si izbral/a levega, se tudi motiš. Kroga sta enako velika. Možgane so prelisičili krogi, ki ju obdajajo. Izmeri, da se prepričaš.

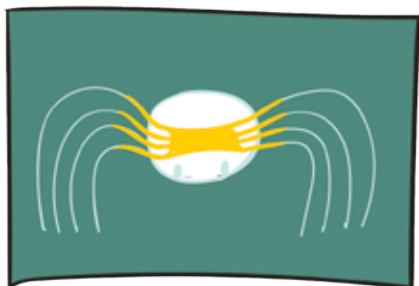
Kako pametne so živali?

Skoraj vse živali imajo možgane. So pa lahko živalski možgani zelo drugačni od človeških, tako po velikosti kot tudi obliki in legi v telesu.

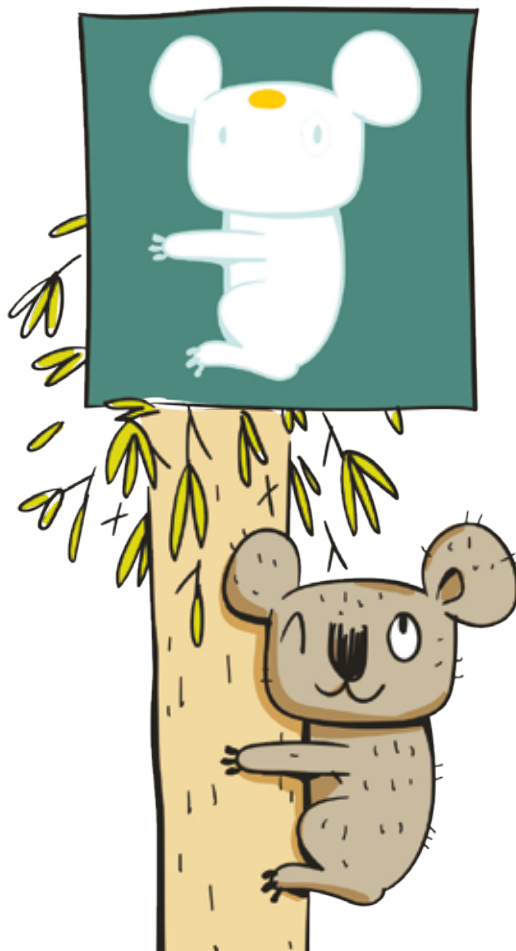
Možgani **ODRASLEGA ČLOVEKA** so veliki kot majhen zajček, **tehtajo pa toliko kot tri nogometne žoge**. Kako veliki pa so tvoji možgani? Skoraj toliko kot očkovi ali mamini.

Možgani **PAJKOV** so **glede na njihovo telo veliki**, ker ne ležijo le v glavi, ampak tudi v njihovih nogah. Pajkom omogočajo, da znajo splesti čudovite mreže.

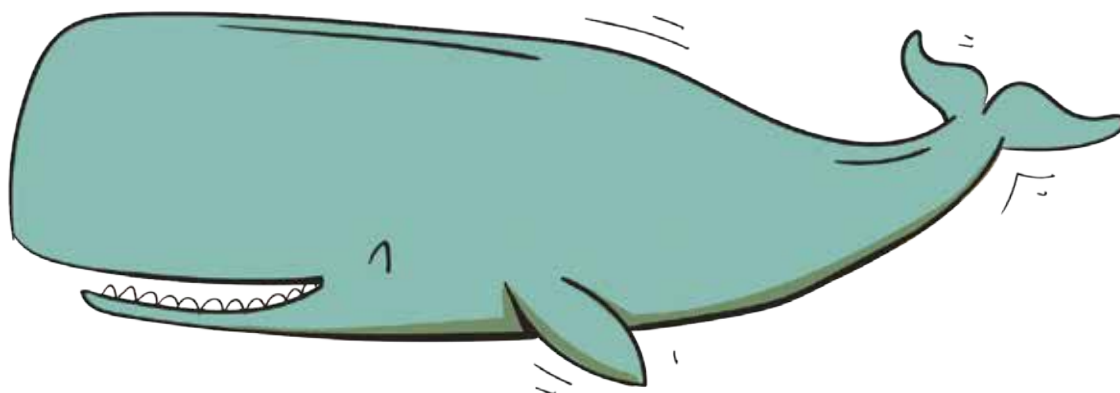
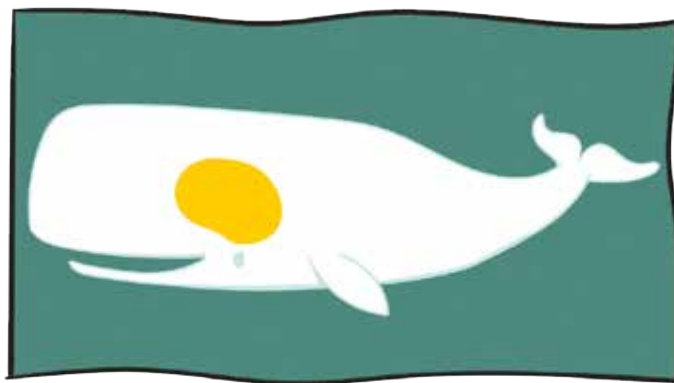

KOALE pa imajo **glede na velikost telesa majhne možgane**. S tem naj bi njihovo telo varčevalo z dragoceno energijo, ki jo dobijo iz evkaliptusovih listov. Koale ne veljajo za zelo bistre živali.

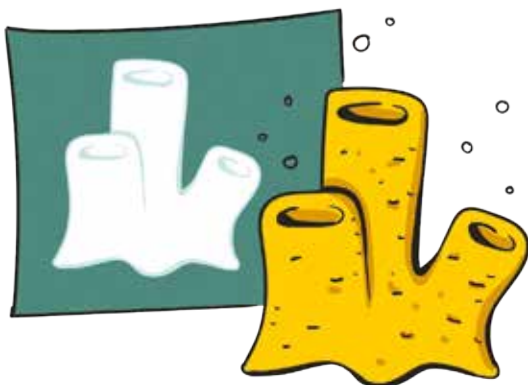
Največje možgane od vseh živali ima KIT GLAVAČ.

Tehtajo petkrat toliko kot človeški. Čisto mogoče je, da so možgani kita tudi pametnejši od človeških.

LIGNJI imajo možgane v obliki obroča.

Obdajajo prebavno cev. Zato lignenj ne sme pojesti prevelikih kosov hrane, da si ne poškoduje možganov.

SPUŽVE pa so ene redkih živali, ki **možganov** in živčnih celic sploh **nimajo**. Lahko se pošalimo, da je to eden od razlogov, zakaj se težko naučijo cirkuških trikov. 😊

Na to temo najdeš v knjižnici poučno knjigo: *Tvoji čudežni raztegljivi možgani: uporabljalj in oblikuj jih* (JoAnn Deak, Grlica, 2014) in slikanice *Kaj storiš z idejo?* (Kobi Yamada, BP, 2016), *Butalski policaj in Cefizelj* (Fran Milčinski, Sanje, 2015, zlata hruška), *Kozlovski sodba v Višnji Gori* (Josip Jurčič, MKZ, 2015, zlata hruška), *Andrej Nespanec* (Barbara Simoniti, MKZ, 2017). Se vidimo v knjižnici!

Knjižne predloge je nabrala knjižničarka Ida Mlakar Črnič.

